

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

ИСТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командири полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

САСЛУШАВАЊЕ

(НАСТАВАК)

То виђамо и у обичном животу. Колико пута разговарамо пред децом о стварима, за које мислимо, да их она не разумеју, а доцније онамамо да деца не само што су све врло добро разумела, већ да су то још кобинована с многим другим раније или доцније доживелим догађајима. Напоследку не треба сметнути с ума ни то, да су деца највише изложена спољним утицајима, који се врше намерно или ненамерно. Кад неко зна, да ће се неко дете саслушавати на суду, кад он има интереса у његовим исказима и кад на дете може да утиче, он ће то у већини случајеви одиста и учинити. Дете нема још никаквих начела, али за то у толико више вере у речи одрадлих, а нарочито још ако је ко, одмах по онамамо, утицао на дете, оно може врло лако сматрати да је опазило оно што му је одрасли улио у главу. То се добро и сигурно постизава, кад одрасли опрезно и постепено утиче на дете и чешћим питањима: „зар није било тако? — је ли да је тако било? и тако га навија на ону страну, на коју је рад.

Ствар стоји тако исто, ако утицање није било намерно. Ако се догодило нешто важно, разуме се да се о томе много говори, изводе се закључци и претреса оно што су други видели. Чује ли то дете, које је такође нешто видело, то се ти разговори утисну снажно у његову меку душу, и напоследку оно лако мисли, да је само видело све оно о чему су други разговарали.

Према томе кад саслушавамо децу, ваља нам да обратимо велику пажњу на све то, али уопште узевши, дечји искази, кад се вешто добију, најдрагоценији су материјал.

Кад хоћемо с детета да пређемо на најближе доба, мораћемо већ да разликујемо пол; као год што се опажа разлика у спољној појави дечака и девојчице, тако исто они се деле у аперцепцији.

Разумни дечак бесумње је најбољи посматрач што га има. На њега почиње јуришати свет са свима својим небројеним интересантностима, и оно мало, што му даје школа и свакодневни живот, не може да испуни његово пространство, топло срце. Што год се деси ново, чудновато, ретко, све то он прихваћа оберучке, и са запетим чудима покушава он да то прими у колико му то испадне за руком. Ако нико у кући не опазу неку промену, ако нико од путничког друштва не открије птичје гнездо, ако нико иначе у пољу или у шуми не види нешто што пада у очи, дечаку то извесно није умакло, и све, што вири преко монотоног живота, добро му је дошло да вежба своје оштроумље, да проширује своја знања и да на себе скреће погледе одрадлих, саопштавајући им шта је пронашао. Интересовање дечаково још није одстрањено невољом живота, његовим бурама и борбама, његовим пристраностима и распрама, слободно и без препрека може се он предати ономе, што му се учини значајно, његов поглед је још непомућен и непокварен културом, и тако он доста пута види оштрије, боље и правилније но сви одрасли. При том он већ има начела, лаж му је због тога што је презиру одвратна, самољубље му још није познато, те тако вам он не пропушта олако прилику, да својим посматрањем право одржи. Тако је он већином мање приступачан дошаптавањима и ствар казује онако, како ју је

у истини видео. Поново велом, да је паметан, уљудан дечак по правилу најбољи сведок што га има.

Ово не важи за девојчицу истог доба. Већ природа и васпитање девојчице не допуштају да она стекне потребна знања и слободан поглед, који дечак рано добија, и који је за посматрање безусловно потребан. Девојчица остаје више у ужем кругу уз своју мајку, докле дечак јури изван куће и у пољу и шуми може са својим друговима видети свашта, што му најпре прибавља знања, како ствари обично изгледају; само тако може се тада открити, разликовати и посматрати кад се нешто необично и уочљиво догоди. С оцем и старијим друговима упозна се дечак с множином практичних ствари, из којих је живот састављен и које се морају познавати, кад се хоће да о њима говори. Све то недостаје девојчици, она мање излази, не долази у додир с радницима, занатлијама и другим практичним људима, који знања жељног дечака поучавају у многом којечему, она не види никакве човечје работе, па кад се догоди нешто необично, она то не може да схвати. Деси ли се негде нешто опасно, ужасно, настане ли нека врева или дрека, што све дечака привлачи и његову пажњу устостручава, девојчица се бојажљиво повуче те или догађај не посматра, или га нејасно мотри из даљине.

У извесном односу одраслија девојчица је чак опасан сведок, на име онде, где је сама учествовала у ствари или је чак средишња тачка исте. У таквим случајевима треба да смо увек спремни на рђава претеривања, па чак и на самостална измишљања. Занос, сањарије, романтика то су природни степени, на којима се млада девојка упознаје са светским болом; светски бол је пак једна врста досаде — а досада тежи за тим, да створи промена, а за то је врло добро дошао какав криминални случај, у који се уплете мала госпођица. Већ је само по себи интересно изићи пред суд, ту сведочити и задрети у судбину других, али је још значајније, кад се ствар тиче нечега важног, кад се на сведока девојчицу скреће велика пажња и кад је све радознано да чује, како је она упитана, шта је одговорила, како иде даље. Тада се врло лако дешава, да једна проста крађа постаје опасном, обичан, бедни варалица претвара се у вештог, окорелог старог варалицу, једна суровост назове се нападом, какав незнатан догађај романтичним одвођењем, неко дечје брбљање важном завером и т. д. Тако прича др. Антон Елцелт-Невин у свом, одличном спису „Über sittliche Dispositionen“ случај Марије Шнајдер, која је 1886. у добу од 12 година убила једно трогодишње дете, да би дошла до његових минђуша. На претресу је ова детиња убилица чинила утисак, као да то ласка њеној сујети, што се све толико врзма око ње (и Ломброзо цитира тај случај.)

Али ако хоћемо да будемо праведни, морамо признати, да за онамамо и сазнавање извесних ствари није опет нико вештији но одрасло девојче. Ако јој само машта није велика, она ће моћи да да боље податке но најпаметнији одрасли. Разлог је за то исти онај који смо споменули за проналажења и претеривања. Школа, доживљаји и усамљен рад не дају довољно материјала за размишљање и сањарије, сексуелни менаж такође се већ креће, и тако се у околини пола несвесно траже доживљаји, који ту сферу додирују, па ма и издалека: Нико неће тако брзо открити ко се у ближој или даљој околини у кога заљубио, како се заљубљени пазе и т. д., као обдарено, живо, пола узрасло девојче; оно фино осећа сваку и

најмању промену која се дешава међу онима, које посматра; много пре но што су се двоје заљубљених разумели, девојче, које их са стране посматра, зна већ да једно према другом гаји осећаје. Све такве ствари зна једно девојче боље него цела околина.

На тај начин такве девојчице увек мотре на извесна лица. Каква интересантна лепотица или млад човек, који у близини станује, нема тачнијег стражара од дванаестогодишњег девојчета из суседства. Ко су ти људи, шта они раде, с ким се друже, кад излазе, како се облаче не зна нико боље од ње. То мало створење опажа најбоље и душевна расположења својих жртава посматрања, као радост, тугу, наду и т. д. Кад хоћемо да се обавестимо о таквим стварима, дванаестогодишње девојчице су нам најбољи сведоци, само ако истину говоре.

Сад да пређемо на одраслу младеж, која је истина у цвету живота, али никако не даје најбоље сведоке. Момци и девојке су најгори посматрачи. Будући у најсрећнијем добу живота, пуна нада и идеала, највише водећи рачуна о својим жељама, младеж сматра само себе за важну. Детињство је давно прохујало, оно једва да има право и да постоји. Зрелији људи и старци били су на прошли; шта они раде, то је младежи девета брига, јер њен је свет и за њу је вредно пажње само оно, што се ње тиче, а све друго не заслужује ни да се погледа.

Идеални облик овог доба је млада девојка, која не мари да свет пропадне, кад је реч о игранци, и ђак више школе, коме више вреди његова обавеза него све друго под овим сунцем. Ма да то доцније и друкчије бива, младост је у својој пуној снази оличење сваког здравог егизма, који осваја свет и зна само за себе. Ко је назвио на себе и на друге, тај ће знати све то; ко је имао прилике да саслушава младе људе као сведоке о најважнијим догађајима у својој околини, морао се и једити и смејати с каквом равнодушносту они узимају сваку ствар.

Али ако је младеж нешто посматрала, она ће по правилу исказати добро, верно и поштено, јер добра начела су већином ту, буре живота нису их још продрумсалe.

Стојећи на зениту живота, располаже на послетку човек свима силама, које му је Творац дао: добра и рђава својства су на својој највишој тачки изражавања, чула су изострена, ум развијен, и оно што зрео човек и зрела жена хоће да опазе, то могу и опазити и репродуковати. Каријера и тежња већ су обележени, љубав и мржња разбистрени али опредељени, полагај према свима питањима је поуздан, и тако човек у својим зрелим годинама приступа чврсто и јасно, кад је потребно да се искаже правда али неправда.

Све ово претпоставља се наравно само код добра човека, јер ни у једно друго доба не наваљују на човека тако бурно страсти, ђефови, самољубља, себичност, сујета као онда, кад он тражи највећи простор у животу, у доба, кад највише ствара, али највише и захтева. Све то никад не утиче тако јако на човека као баш у том добу, све то чини га и несвесно лаживцем, и тако за иследника није кобнији ни један сведок нити је и једног теже прозрети него човека у пуном јеку његове снаге.

Питате ме сад о разлици између речи човекових и говора женаина? Нико то боље не може казати од Грабеа:

«Човек мисли далеко, жена осећа дубоко —
Њему је свет срце — њој срце свет.»

Ко се овога држи, тај ће моћи да објасни све разлике, које се појављују у посматрању код жене и човека. Он ће такође моћи унапред казати, како човек схваћа догађај и како ће то учинити жена, ако су обоје исти видели. И у томе баш лежи оно што је интересно и поучно, а што у исто време и догађај обезбеђује, кад се унапред спремимо на оно што ћемо чути. Тада можемо наоружани изаћи у сусрет свему ономе, што би ствар замршавало и кварило, тада смо у могућности, да поуздано и опредељено ударимо правилним путем, пре но што хартији предамо неправилности и неистинитости.

Да завршимо са старцем. Он излази пред нас благо и помилљиво или сурово и огорчено, како који, према судбини, која му је пала у део. Чула и моћ опажања ослабили су, али искуством може он у унутрашњости видети оно, што с поља

не може више да опазе, и доста пута одјекује његов суд у речима: „Tout comprendre, c' est tout pardonner!“

Напоследку старац је опет постао оно што је и пре био — дете. Он више нема оштрог распознавања, али ни страсти, он гледа просто и неизвештачено; оне оштре супротности, која је пре делила полове, нестаје, старац и старица посматрају и исказују једнако као деца разног пола, и дошаптавања у корист и против некога опет владају над њима као год и некад док су били деца.

(Наставиће се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Је ли општински суд надлежан за суђење и извиђање изазивачких грађанских парница, којима вредност није прешла 200 динара, и које су по § 6 грађ. суд. поступка ушле у круг надлежности општ. судова за суђење?

Овакво питање ставили смо за задатак општинским писарима у 41 броју нашега листа стр. 314.

На ово питање правилно су одговорили ови општински писари:

Живојин Ј. Шобић писар општ. липолишке
Јован М. Марић писар општ. косовичке
Обрад Н. Гвозденовић писар општ. приличке
Јован С. Стевановић писар општ. сиколске
М. М. Зарић писар општ. Г. Милановачке
Љубомир Јовановић писар општ. градачке
Симеун Д. Вилимановић писар општ. градачке
Радисав М. Ђорђевић писар општ. сибничке
Божа М. Ђукановић писар општ. печанске
Радиша М. Анђелковић писар општ. лесковачке (Умка).

који су се изјаснили, да су општински судови надлежни за извиђање и суђење оних парница чија вредност не прелази вредност од 200 динара а није изолована одредбом § 6 грађ. судског поступка. Остали који су се изјаснили да су за извиђање и суђење оваквих парница надлежни првостепени судови, неправилно су овај задатак решили.

Ево наших разлога и нашег мишљења по овој ствари.

Јасан и изричан пропис § 6 грађ. поступка, означио је, шта све долази у круг надлежности општ. судова, он је оним што је прецизирао за све спорове и чија вредност не прелази суму од 200 динара, ставио и јасно обележио делокруг надлежности по грађанским споровима. Да је законодавац хтео искључење надлежности за изазивачке парнице, он би се у овом законском пропису изјаснио, као што је то учинио онде где вели „сем меничног потраживања преко сто динара; непокретност чија вредност прелази суму од 100 динара; службености по § 336 грађ. законика“, док он то није учинио, дакле признао му је право суђења и за ове парнице до оне стопе коју је у овом законском пропису одредио.

Да је тако читује се и тумачењем и прописом § 27 грађ. судског поступка, где одређује надлежност општ. суда, јер се у овом законском пропису јасно означава за које је спорове надлежан првостепени суд и ако вредност спора не долази до оне стопе одређене у 200 динара. Ти су спорови они који нису „процењиви“, спорови противу државе, па ма им колика вредност била.

Када је законодавац ову одредбу донео, он је имао на уму и да је пољска службеност „непроцењива“ § 335 грађ. закона, па ју је ипак ставио у надлежност општ. судова, па би на сигурно, да је хтео ово судство — изазивачке парнице — одузети од општ. судова изрично обележио у § 6 или 27 грађ. судског поступка.

Када би се друкче тумачили ови јасни законски прописи онда ови спорови — изазивачке парнице — чија вредност нема већу стопу од 200 динара, не би имали своје надлежности, што би значило да се до ове вредности не би ни могла подићи изазивачка парница. А да је законодавац то право грађења хтео ограничити, он би га извесно подвео под неки законски пропис. Он то није учинио, дакле признао је право општ. судова да у своме делокругу по § 6 грађ. суд. поступка могу извиђати и судити изазивачке парнице.

* * *

§ 471 тач. 4 грађ. суд. поступка

Један општински писар упућује нам овако питање са молбом за објашњење:

Да ли се на сваку мушку и пунолетну главу у задрузи има рачунати по пет дана орање земље, јер се то негде примењује само према старешини?

Наш је одговор, да ова повластица као благодетељање долази на сваку мушку порез плаћајућу главу, јер се иначе не би дао ни тумачити смер законодавчев, који је хтео земљоделца овим благодетељем да заштити, те да га не остави без куће и баштине.

Ово је тим јасније, када би се узео пример да се задруга раздели услед расцепа и неслоге у истој. При овој деоби онда задругари долазе у инокоштину, а сваком инокошнику пропис § 471 тач. 4 грађ. судског поступка штити кућу са плацем од дана орања, пет дана орање земље и остало тамо побројано. Дакле када би се то благодетељање односило само на старешину, онда би исто према осталим правним задругарима остало илузорно, и законодавац не би постигао своју циљ, да земљорадничком живљу не да да пропадне и да остане без куће и кућишта.

* * *

Један општински писар упутио нам је овако питање са молбом за објашњење:

Одбор школе Н. казнио је са 20 динара Н. Н. из Н., за неуредно шиљање ђака у школу, но како Н. нема ништа ни од кретног ни од некретног имања што би му се са погледом на § 471 тач. 4 грађ. закона могло у попис узети и продати за извршење казне, онда како ће се над њим ова пресуда извршити.

Ево нашег одговора. Ово је кривица која вуче за собом извесне законске последице. Казна се над виновником има извршити, онако исто, као када би он другу какву кривицу извршио, где специјални законски прописи одређују меру казне.

Ова казна узела би на себе вид иступних кривица, и њено би се извршење привело у дело онако како то за сва иступна дела прописује § 316 крив. закона, који гласи:

„Ако осуђени на новчану казну, не би био у стању ову платити, онда се ова може заменити затвором, узимајући на један до два талира на један до два дана затвора. Новчана казна мања од једног талира, свагда ће се једним даном затвора заменити“.

Свака казна је последица неисправности и неуредности одзивања својим грађанским и човечанским обавезама и дужностима и она се има ради реда и правилног кретања у друштву извршити. Тако исто и у овом конкретном случају виновник мора искусити законске последице, дакле ако не може материјално он мора физички. То је јасан пропис § 316. крив. закона.

КОЛОНИЈА МЛАДИХ ЗЛОЧИНАЦА

од Ф. М. Достојевског

Видео сам око педесет таквих палих анђела. Немојте мислити да у подсмеху тако називам младе злочинце. То су деца на коју се диже хајка — о томе нема спора. А како, по чему и ко је за то крив? — То су за сада узалудна питања, на која се не може одговорити. — Да приступимо причању.

Био сам у колонији младих злочинаца иза барутана. Одавна сам желео колонију походити, али нисам за то имао згодне прилике — докле не добих слободна времена и добре људе, који беху вољни да ми све објасне.

Када смо пошли, беше дан топал и облачан. Прешавши барутану, пођосмо шумом, у којој се управо и находи та колонија. Како је заносна та снажна шума; како је у њој чист, свеж ваздух и необична тишина. Читав ектар шуме био је намењен казненој колонији. Ова се састоји из неколико дрвених, лепо саграђених кућерака, унеколико удаљених једна од друге. Они су подигнути добровољним прилозима, а сваки је стао на 3000 рубаља. У свакоме живи „породица“. Породица, т. ј. друштво дванаест до седамнаест дечака, који имају свога

васпитача. Колонија је удешена за седамдесет дечака; сада их је тамо само педесет. Потребно је одмах назначити, да је све лепо уређено и да сваки од тих млађаних злочинаца стаје годишње много новаца.

Здравствено стање колоније, као што су пре неког времена новине доносиле, никако не задовољава: у последње доба било је много болесних, ма да су имали чист ваздух и добру храну. У колонији смо провели неколико часова, од једанаест до мркла мрака. Тада сам се уверио, да се једном посетом не може све постићи, ни појмити. Управник колоније позва ме, да му будем гост за два дана.

Примише ме врло љубазно. У канцеларији имају књигу, ради добровољног уписа посетилаца. У тој књизи нашао сам на многа позната имена: Из тога се види, да свет зна за колонију и да се за њу интересује.

Господин управник, ма да показиваше велику готовост, био је ипак некако брижан. Готово одушевљено описиваше нам добре стране колоније, док је прећуткивао оне лошије, још неуређене. Додајем одмах, да та брижност његова лежи без сумње у жаркој му љубави према колонији и према заводу истом основаном.

Сва четворица васпитача (јамачно су четворица према броју „породица“), више су млади, но стари. Имају плату триста рубаља, и сви су свршили семинар. Живе у опште са својим ученицима и носе се скоро на један начин, некакве казајке с кајишом око паса.

Када смо разгледали поједине собе, оне беху празне. Деца беху слободна и играху се напољу. Тако смо бар могли згодно разгледати њихове станове. Ту не беше сујетне раскоши, нити чега излишног, што би можда учинила сувишна љубав и хуманост дародаваца и управника завода, а то би могло лако бити, ма да би то била погрешка. Тако н. пр. постеље су са свим просте, гвоздене и за склапање; рубине су од доста дебелог платна, покривачи нису кицошки, али су топли. Деца рано устају и сама се једновремено облаче, распремају по собама а, кашто, и патос перу. Из по неких одаја осећао се непријатан мирис и тако сам сазнао, на највеће своје запрепашћење, да по нека деца (не беше их много, а ипак око 8—9) и то већа, од дванаест до тринаест година, врше нужду у постељи, не дижући се. Када сам питао, да нису можда болесна, речено ми је да нису: то су, веле таки дивљаци, да нису у стању ни појмити, како је могуће и неопходно понашати се уљудније.

А где пређе беху та деца, у каком су брлогу расла, с каквим су људима долазила у додир?! Та за Бога, и у најсиромашнијој породици уче родитељи своју децу, како да се понашају, те је и оно најмање упућено како ваља. Из тога се јасно види, с каквим се људима дружио такав дечко, и тако су се према њему неуглађено и сурово понашали! Ово је цела истина и ја је износим као веома важну околност. Нека ми се нико не смеје, као да ја тај ружан факт „увеличавам“: он је куд и камо важнији, но што се то чини на први поглед.

Непобитан је доказ, да су то слике и прилике у којима се губи сваки траг цивилизације. Из тога се даље види, шта може бити од тих мајшних, дивљих душица, када су тако напуштене и избачене из људског друштва. И те дечје душе, свикле су на снажне утиске, којих се не могу лако ослободити, нити им се могу лако ишчистити из страшљивих снова њихових.

Па ипак се васпитачи те деце морају пуштати у борбу с тим ужасним утисцима, да их из дечје душе искорењују и новима замене: велика је то задаћа!

— Не бисте веровали, какви нам долазе дивљаци, рече ми П. А., ништа не знају о себи, ни о својим друштвеним односима. Такво се дете скитуњало, скоро и не знајући о томе, и ништа на свету не разуме и не појима — до слободу, вољна тумарања, поступно умирање од зиме и глади, само да се могу скитати. Имамо овде малог дечка, коме је истом десета година, па тај још и данас мора красти. Краде без циља и користи, управо само да би крао, сасвим механички.

— А на који начин мислите да поправите то дете? —

— Радом, сасвим другим начином живота, праведним поступањем наспрам тих дивљака. У осталом за три године зар ће тако и сами моћи заборавити пређашње своје страсти и навике.

Упитам даље, да ли та деца немају и других дечијих порока и мана?

— Галних каквих порока немају, одговори брзо управник, а не могу ни имати, јер су васпитачи једнако са њима и беспрекида пазе на њих.

Нисам му веровао. У ову колонију дошло је неколико дечака из негдашњег, сада већ порушеног завода за васпитање недораслих злочинаца, који је био у литовском замку. Био сам и тамо, и видео оне дечаке. Сазнао сам од људи, којима се може веровати, да су они били до зла Бога распустени, тако, да су и они нови дечаки, који још не беху покварени и који су се с прва краја склањали испред њих, својих покварених другова, убрзо и мимовољно и сами подледали тој болести, како се не би њиховој чедности наругали њихови другови.

А колико је било примера рецидиве? упитам ја. Мало: од свију младића, пуштених из наше колоније, било је свега осам (тај је број ипак доста знатан).

Пуштени младићи постају махом занатлије и заводска им управа „привремено“ сама наводи место. Пређе им управа издаваше при отпуну нека спроводна писмена, но која им би ваху од големих штете. Сада им пак издају така уверења, из којих се, бар на први поглед, не може видети, да онај чије је уверење, долази из колоније младих злочинаца.

Па ипак, журно додаде П. А. многи од пуштених ни дан дањи не заборављају нашу колонију, те о свечаницима долазе амо, да у нашој средини проведу време.

Рад је у опште најмоћније средство за поправку васпитања и преобраћања покварене душе у часну и поштenu. Радом по својим собама дочекују дан; а затим иду у своје радионице. У браварској и столарској радионици показаше ми њихове израђевине. Доста су добре, али могу бити још и боље, докле све буде савршеније израђено. Њихове рукотворине продаје управа, те на тај начин има сваки при своме отпуну по нешто новаца. Деца раде и пре и после подне — истина без журбе, и како изгледа, рад збиља јако утиче на моралну им страну: они се узајамно такмиче у томе раду и сваки је поносан са свога успеха.

Њихов душевни развитак јако помаже и некакав „помирљиви суд“, који је код њих заведен. Ко у чему погреша, долази под суд целе „породице“ којој припада, и деца га или осуђују на казну или га ослобођавају. Једина је казна искључење из дечијих игара. Другови, који неће да се покоре томе суду, искључују се сасвим из целе колоније. Тамо имају т. зв. Петропавловку. Тако дечаки зову нарочити, усамљени дом, у коме се налазе одаје за привремене изгнанике. О томе затвору одлучује једино управник завода. Идосмо да видимо и Петропавловку: баш у то доба беху два сужња и мора се рећи, да се с највећом штедњом и само у тежим случајевима прибегава тој мери. Она два сужња беху затворени сваки за се и у тесној одајици, но ми их нисмо видели. (Свршиће се).

М И Т О

црта од Д. М. П. учит.

Једнога дана председник Љуба дође блед и врло љут у канцеларију. Чим уђе, зазвони. Служитељ долете.

— Изволте!

— Нека дође секретар овамо:

— Разумем... Мало час ето ти секретара.

— Молим. Шта сте ме звали?...

— Налишите началнику среза Л..... да одмах упути Милана Ракића из П.....

— Добро. И ухвати за браву.

— Станите! Кад тај човек дође, да ми се с места јави!...

— Лепо. То ће се учинити. И лупи врата за собом. Председник устаде, па поче брзо, врло брзо, узнемирено ходати по соби... Хм... Луда једна... Циброња сеоска... Покварена душа... И он нашао мене да... па застаде. Из преију му се оте дубок уздах. Е, али тако је то... Шта ћеш му... Свет је ово... У њему свашта има... Он је научен на то, па после узалуд виче: нема поштења, нема правде!... А ко је свему томе крив?... Ми, ми и нико више... Сад га треба лечити, али како?... Сувише јака

доза шкодиће му, слаба не вреди, и онда опет ништа... Све по старом... А то ме ужасно љути...

И ко зна шта би још о томе премишљао, и какве би му се слике у памети стварале, да га не трже служитељ.

— Господин председниче!...

— Шта је...

— Јављају се неки људи.

— Пуштај редом: једног по једног. И седе за сто.

* * *

После три дана секретар уђе к председнику.

— Дошао онај сељак.

— Дошао дакле! повика радосно. Седите! Он седе. Председник лупи у звонце.

— Служитељу!

— Изволте!

— Позови господу судије, све писаре и практиканте.

— Одмах господине председниче!... Не потраја дуго сви беху на окупу. Председник је седео на челу дугачког стола с меланхолично обешеним брцима и озбиљним достојанственим лицем, до њега судије, у прочелу секретар, до дуvara на столицама писари а до њих практиканти. Нико ништа не говори. Председник ћути, ћуте и они. Мртва је тишина. Судије се међу собом чудно погледаху. Писари с практикантима савили главе доле па чисто не дишу и беху тако узбуђени, као да очекују страшни суд.

...Ово није без ништа. Ту има нешто. Сваки је мислио.

Председник најзад прекиде тишину. Зазвони. Служитељ отвори врата.

— Дај тога сељака овамо!...

Човек уђе, али застаде; ноге му почеше клецати.

— Приђи овамо ближе!... рече председник. Он приђе, али једва, као да је на себи имао гвозђе од педесет ока. Сви упреше погледе у њега. Писар Жика не скиде очи с његових ногу. То му је страст. И одмах, вели, погоди с ким има посла.

— Како се зовеш? продужи председник. Сељак поче да муца.

— Ми... ми... лан... Ра... ра... кић...

— Одакле си?...

— Из... из...

— Говори!...

Он се још више збуни.

— Јеси л' ми ти писао ово писмо? И извади га из џепа.

Он скупи рамена.

— Казуј бре!...

— Је... је... сам.

— Па што си ми послао ове паре? узвикну гневно и тресну везу банака о сто.

Човек порумене, па пребледе и поче да се тресе као прут.

— Што ћутиш? осече се председник. Хтео си да ме подмитиш, је ли?... На, господине секретару, читајте ово његово и ниско писмо. Ви остали слушајте

Секретар устаде и поче:

„Поштовани Господине,

Имам једну парницу код суда с Милојем Гајићем из мога села. Спор је око једног забрана. Молим Вас будите ми наклоњени, а ја Вам нећу остати дужан. За сад Вам шаљем пет стотина динара, а кад се ствар оконча и реши у моју корист добићете још толико.

Понизан

Милан Ракић

земљоделац из П.....”.

— Зашто си ово урадио, је ли, ниткове?... Зар ти нађе мене да митиш?... Ти мислиш, ја сам твој кмет... А?... На ове паре!... Узми!... Оне су твоје... И муну му их у недра.

Сељак оборео главу доле; ћути као заливен: не сме ни у једног да погледа. Председник говораше даље, али га он и не чу. У његовој глави направи се хаос и настаде борба између добра и зла. Прво поче себе да осуђује, па председника и опет себе. Џаба ти Грабовице, џаба ти све... Нека иде без трага... Не треба ми ни она... Имања имам доста... Али како ћу се одавде извући?... Ово је за мене горе од тамнице, теже од пакла... У том тренутку дође му да јурне на поље, да по-

бегне, али није могао. Учини му се као да је за под прикован, пред очима му смрче и — тресну на земљу као свећа.

— Подите га водом! узвикну председник и скочи узбуђен са столице.

* * *

На месец дана за овим било је у суду рочиште, но Милан не дође; посла заступника. Парница се реши у његову корист.

— Хвала суду!... Живео суд!... Живела правда!... Живео председник Љуба!... викао је радосно. Али да дође, да се лично захвали није смео. Та пре би ударио на го бајонет и јурнуо у кишу од куршума као некада на Ђунису и Шуматовцу, но то да учини.

Милан је сада у П... најпоштенији човек. И пре није био рђав, али га је на то навео њихов ћата, који је, како сам вели, све чколе па чак и тринаесту свршио.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

76

Он се окрете к њој, тужно је погледа и узне за руке.

— Опет имаш право, Соња. Јер све је то што велим ништа, готово само брбљање! Видиш ли; ти већ знаш, да моја мати готово ништа нема. Сестра је добила образовање случајно, и осуђења је да ради као гувернанта. Све њихне наде биле су само на мени. Ја сам учио, али на универзитету нисам опетати могао, и морао сам га за неко време оставити. Ако би се то и протегло, то кроз десет, кроз дванаест година (ако би се прилике на боље окренуле), ја бих се ипак могао надати да postanем какав учитељ или чиновник, са хиљаду рубаља плате... (Он је говорио као да је на памет научио). А за то време мати би ми увела од бриге и јада, а ја ипак не бих имао среће да је обезбрижим... а са сестром би се могло још и горе што догодити!... А каква је то наклоност цела живота пролазити мимо свега, и од свега окретати се, заборавити мајку а сестрину увреду, на пример, отрпети поштовно? Зашто? Да ли зато, да њих сачувам, нове да напртим, — жену и децу, па и њих после без паре и залогаја оставити? Па... па, ето ја сам и решио, кад бабине новце добијем да их употребим за своје прве године, да обезбедим себе за универзитет, а да мајку не мучим, да их употребим на прве кораке после универзитета, — и да то учиним све широко, радикално, те да припремим сву нову каријеру, и да ступим на пут нов, независан... Па... па, ето то је све... А, разуме се, то што сам старицу убио, — рђаво је... е па, доста!

Некако без снаге докобеља се до краја своје приче и обори главу.

— Ох, то није оно, није то, узвикиваше Соња у муци, — и зар је то могућно тако... не, то није тако, није тако!

— Сама видиш, да није тако!... Али ја сам испричао све искрено; чисту истину!

— А каква је то истина! О, Боже!

— Та ја сам убио само једну ваш, некорисну, гадну, пакосну, штетну.

— Али је та ваш човечје створење.

— Па и ја знам да није ваш, одговори он гледајући је чудно. — Али, уосталом, Соња, ја варам, — одавно варам... дода он. Све то није оно; право ти кажеш. Ту су узроци сасвим, сасвим, ама сасвим други!... Нисам одавно ни с ким говорио, Соња... Сад ме глава веома боли.

Очи му гораху грозничавом ватром. Готово је почео бунцати; немиран осмејак лебди му на уснама. Кроз узбуђеност душевну већ давно провириваше страшна немоћ. Соња је појмила како се он мучи. И њена се глава поче заносити. А он је говорио тако необично: као да је и појмљивао нешто, али... „али како! шта! О, Боже!“ Она у очајању, леми руке.

— Не, Соња, то није оно! почне он опет, намах дигнувши главу као да га је запрепастио изненадан и нов повратак мисли, и узбудио га, — ово није оно! Него боље... Замисли (да, одиста, тако је боље!) замисли, да сам ја самољубив, завидљив, злобан, зао, рђав, осветљив, па... па можда још наклоњен луди-

лу. (Већ нека је уједно све! О томе лудилу говорило се пре, опазио сам ја!) Ја ти рекох мало пре, да се на универзитету нисам могао издржавати. А знаш ли ти, да сам то, можда, и могао? Мати би слала, да допринесе за обућу, одело а хлеб ја бих сам зарађивао, то је извесно! Било је приватних часова, нудили су по пола рубаље за њих. Радио је и Разумихин! Али ја сам се прозлио, дојадило ми се, па нисам хтео: Баш тако: дојадило ми, (та је реч добра!). Тада сам се као паук завукао сам у своју мрежу. Ти си ето била у мојој јазбини, видела си... А знаш ли ти, Соња, да ниски тавани и тесне собе стешњавају душу и ум! О, како сам ја мрвео ту јазбину своју, ту псећу колебу! Па ипак нисам хтео да је остављам. Навластито нисам хтео! По цео дан и ноћ нисам излазио, нити сам хтео да радим, па нити да једем, све сам лежао. Ако Настасија донесе једем, ако не донесе, — на томе и дан прође; од зла нарочито тражио нисам. Ноћу нема свеће, лежим у мраку, а за свећу нећу да зарадим. Требало је учити, а књиге сам распродао; на столу, по белешкама, по свескама, прашина и сад, е прста дебела. Више сам волео да лежим и да мислим. И мислио сам вазада... И снивао сам све некакве све, необичне, разне све, какве, не вреди казивати! Али само тада ми се почне причњавати, што... Не, није то тако! Ја опет не причам онако! Видиш: тада сам се једнако питао: зашто сам ја тако глуп, ако су други глупи, и ако ја знам поуздано да су други глупи, сам зар нећу да сам паметнији? Отуда сам ја, Соња, увидео, да ако се чека да сви постану паметни, то ће се чекати веома дуго... После сам још увидео, да људе нико неће изменити ни прекројити, нити да вреди на то свој труд утрошити! Да, тако је то!... То је њихов закон... закон, Соња! То је тако!... И сад ја знам, Соња, ако је ко јак и снажан умом и духом, тај бива и њихов господар! Ко много сме, код људи је тај прав. Ко може да пљуне на више тај им је законотворац, а ко од свих може и сме више тај има права више од свих! Тако је било досад, и тако ће бити свакад! Само слепи неће видети!

Говорећи тако Раскољников истина посматраше Соњу, али већ више није бринуо хоће ли она појмити или не. Грозница га обузела сасвим. Био је у неком суморном усхиту. (Одиста, сувише дуго ни с ким није говорио!). Соња је схватила да је овај мрачан катихизис постао његовом вером и законом.

— Тада сам се досетио, Соња, — настави он свечано, — да права и моћи има само онај ко се усуди, ко сме да се сагне и да их узме. Ту је само једно; треба само смети! Тада сам, први пут у животу, дошао на једну мисао, на коју нико и никада није дошао, до мене! Нико! Постаде ми одједном јасно као сунце, како то ни један једини досад није смео и не сме пролазећи поред све те ругобе, просто да узме за перчин све и да пошаље до врага!... Ја.. ја сам хтео да смем и убио сам... хтео сам само да се осмелим, и то је, Соња, сав узрок!

— О, љутите, љутите! повиче Соња пљеснувши се рукама. — Ви сте се од Бога окренули, и Бог вас је казнио, предао вас ђаволу!...

— Истина, Соња, јест, кад сам оно лежао у мраку, све ми се чинило да ме је то ђаво збуђивао. А?

— Љутите! Не исмевајте, безбожнице, ништа ви то не схваћате, ништа! О, Боже! Ништа, баш ништа он ту не схваћа!

— Љути, Соња, баш ја и не исмевам, јер ја и сам знам, да ме ђаво понео. Љути, Соња, љути! једнако понавља он, а туробан. — Ја све знам. Све сам ја то у себи промислио и прешаптавао онда, кад сам у таму лежао... Све сам ја то сам собом претресао, препирао се, до најмање ситнице, и знам све, све знам! И све то брбљање врло ми је досадило онда, врло ми је досадило! Све сам рад био да заборавам, и да почнем изнова, Соња, да престанем и мрмљати којешта. Или, ти ваљда мислиш да сам ја на дело отишао као будала, као да сам врат сломио? Ја сам отишао, да оно учиним, као паметан човек, а то ме је и упропастило! Или ти ваљда мислиш да ја на пример нисам ни то бар знао: да, ако сам се већ стао питати и истраживати: имам ли ја право имати моћи? — то, мора бити, да немам права имати је Или, да ако питам: је ли човек ваш? — то, мора бити човек није ваш за ме, већ за онога, коме то ни у главу не иде, и ко иде правце, без питања... И ако сам се већ толико дана намучио питањем: да ли би Наполеон пошао на своје дело или не? то сам онда јасно осећао, да ја нисам Наполеон... Свуколику муку од свег мог разговора са собом, из-

држао сам, Соња, и зажелео сам да све то стресем с плећа својих: хтело ми се, Соња, да убијем без каузистике, да убијем за себе, за себе самог! Нисам хтео ни себе у томе да лажем! Нисам ја убио зато, да помогнем својој матери, ја сам убио ни за шта! Нисам убио за то, да добијем средства и моћи, па да постанем добротвор човечанства. Којешта! Ја сам просто убио, убио сам ради себе, просто за себе сама; а тамо да бих био чисти добротвор, или да бих цела живота као паук ловио у паучину свакога, и из свакога животне сокове исисавао, мени, у оном тренутку, мора бити да је било сасвим свеједно!

Нити су мени поглавито новци били потребни, Соња, онда, када сам убио; новци ми нису били потребни толико, колико друго нешто... Све ја то знам сад... Појми ме: можда да идем тим истим путем, ја већ никада више не бих опет учинио убиство. Требало ми је нешто друго да сазнам, нешто ме је друго гуркало у руку; било ми је потребно да знам тада, и то што пре да знам, јесам ли ја ваш, као и остали, или сам човек? Да ли сам у стању да учиним злочин, или нисам? Могу ли се осмелити да се сагнем па да дохватим, или не? Јесам ли ја створење које стрепи, или имам *права*...

— Убијати? Је ли: имате ли права убијати? пљесну рукама Соња.

— И-их, Соња! узвикне он раздражљиво, хтеде као нешто да одговори, али заћута презриво. — Не прикидај ме, Соња! Хтео сам ти само једно рећи: да ме је тада ђаво већ понео, а ја сам већ после тога себи разјаснио, да нисам имао права ићи туда, с тога што сам и ја иста онака ваш, као и сви остали. Он ми се тада насмејао, и ево ја сам сад и дошао к теби! Прими госта! Да нисам био ваш, зар бих ти дошао? Слушај: кад сам онда ишао баби, ја сам само отишао да *огледам*... Па и знај!

— И убили сте, убили сте!

— Та како то убио? Зар се тако убија? Зар се тако иде на убиство, као што сам ја тада ишао? Причају ти једном, како сам ишао! Зар сам ја старицу убио? Ја сам себе убио, а не њу! Тада сам, онде, сместа, онога часа, убио сам себе, за навек!.. А ону старицу ђаво је убио, а не ја... Доста, доста, Соња, доста! Остави ме! повиче он намах уздрхтан од јада, — остави ме!

(Наставиће се).

РАЗНЕ БЕЛЕШКЕ

Париска тајна. Доиста се само у Паризу, или у коме граду веома великом, може догодити такав злочин, какав је извршен ових дана у Паризу. Нађен је убијен младић на улици. Може му бити 15—20 година. Тако је страшно онакажен, да није нико кадар познати, ко је тај несрећни младић. Сва париска је полиција у послу: једно да утврди идентичност убијенога, а друго, да пронађе убицу. Али и на једном и на другом послу остао јој је труд до сада сасвим узалудан. Само су толико могли констатовати лекари, да је тај младић прво насилно удављен и тек после тога по лицу и по удовима страшно онакажен. Но колико је страхан сам собом овај случај, а страшнији тиме, што се види да је убијени младић од бољег реда, толико је црње и грозније оно, што је њиме откривено. А ево шта је то. На питање полиције, које је предато било јавности, коме је ко нестало за последњих 48 сати, пријавило се *60 аородица*. То значи, дакле, да је за тих 48 сати, у које је време морао погинути и онај онакажени младић, нестало у Паризу до 60 људи. Свакако, сви ти људи нису изгинули, нису сви мучки убијени или подављени, него је можда већина тајно, кришом од својих родитеља отпутовала некуд или се сакрила негде у самоме Паризу, али ће ипак између њих 60 бити најмање 15—20, који су за своје тумарање те две ноћи платили — животом. Таквог је мишљења и сама париска полиција, ма да је за сад од свих 60 несталих младића и млађих људи нашла само тај један једини леш, за који још није била у стању утврдити чији је.

Лажне десетице. У Торди, у Ердељу, ухваћена је још пролетос повећа компанија, која је градила лажне аустроугарске десетице и у великим количинама их растурила по Ердељу и по пограничним местима у Румунији. Јамачно је по која од тих лажних банака, добротом каквог ердељског или ру-

мунског трговца, прешла и преко наше границе те ојадила и неке од наших грађана. Тим злочинцима отпочео је претрес 27 ов. мес. у Кљужу и трајао је неколико дана. Пресуда судска још нам није позната. Само толико знамо, да је под суд и у притвор стављено повише њих. Међу оптуженицима има и два литографа, један кафеџија, један сеоски натарош, један варошанин и повише сељака. Сви они растурили су у народ преко 10 хиљада комада од тих својих лажних десетица, које су доста лепо израђене и вешто фалсификоване, јер су кадре сваког погледа несмотренијег човека преварити. Једино што се боја на њима отире, а то ће бити једино отуд, што је и она — фалсификат.

Велика утаја. На дан 30 децембра ове год. биће, пред државним судом у Араду, (у Банату) суђење Јовану (Јаношу) Кривању, који је, као чиновник благајне пупилних маса, про-неверио, које у новцу, које у хартијама од вредности, преко 381.000 форината, што чини у нашем новцу од прилике *900.000 динара*. Интересно је код овог злочина још и то, да је Кривањ од 3 кључа, којима се каса затвара, имао само један кључ, а друга два била су код друге двојице чиновника те исте благајне, па је ипак кадар био да из касе неприметно извуче толике паре и толике хартије од вредности. На питање иследничово како је он то радио, одговорио је Кривањ, да је оној двојици другова својих давао увек неко занимање; да читају н. пр. новине или какве министарске расписе, па док су се они тако задубили у читање, он је из отворене касе узимао шта му је требало и шта је хтео. А да се тим крађама његовим не би ушло у траг, он их је прикривао и забашуривао веома вештим и успешним фалсификатима. Фалсификовао је и документа и књиге, и признанице с потписима приватних лица. Таквих фалсификата има на стотине. Значајно је да је све то тако вешто извршио, да се истрага тек сад скоро могла довршити, ма да је Кривањ још 15 јуна 1898 стављен био у притвор и под истрагу.

Две крајности. Државни првостепени суд у Солноку, у Угарској, судио је био удовици неког Карла Сентпетерија, који је једно јутро нађен заклан у својој постељи. Оптужена удовица бранила се тиме, да ни убице не зна, а камо ли да је њин саучесник. Позвала се и на двојицу суседа, оца и сина, као на сведоке, који су посведочили, да је оптужена доиста оне ноћи, кад јој је муж убијен, долазила код њих, лупала на њине прозоре, пробудила их и позвала у помоћ и да су они и пошли са њом њезиној кући, те још затекли полужива њезина заклана мужа, који им је рекао, да се тек онда пробудио из сна, кад је осетио да га кољу. Убице беху нагарављене, али он је, вели, познао ипак у њима неког Дароца и неког Фабијана, сељаке из истог места. После тих речи, рекоше сведоци, које је једва могао изговорити, старац је издахнуо. Фабијанова кривица није се могла доказати на суду, те је суд и њега и оптужену удовицу старчеву, која је још сасвим млада жена, пустио испод суђења. Ту је пресуду и виши суд оснажио. Али курија, највиши угарски суд, поништила је ту пресуду и наредила извесно дослеђење и изрицање нове пресуде. Суд је дослеђење извршио, али је остао при својој првашњој пресуди. Но највиши угарски суд, нашав довољно доказа против оптужене у околностима: што је свакад држала по неког милосника; што је толико пута давала израза жељи својој, да би га се радо отресла; што је у неколико прилика, пред сведоцима, захтевала од мужа да пренесе на њу све своје имање; што није викала за помоћ и није хтела ни да завири у собу, у којој је муж њезин с дечицом њезином спавао и одакле је допирало до ње веома сумњиво клопарање, него је истрчала на улицу и јурила по суседству тек онда, пошто су се убице удале из куће — поништио је поново пресуду првостепеног суда и изрекао другу, којом се оптужена удова Сентпетерова осуђује на *доживотну робију*. Доиста један од најређих случајева. Првим судом бити пуштен, а највишим судом бити осуђен на вечиту робију.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У прошлој години почев од септембра месеца беху учестале крађе по граду Нишу. Скоро сваког дана могло се чути, да су непознати крађивци обили овај или онај дућан и по-

кради разне ствари. Тако честе крађе задаваху бриге и полицији и грађанству. Органи полицијски прегоше ревносно за крадљивцима, сва сумњива и обележена прошлости лица беху позатварана; над њима се водило ислеђење и прогањали их из града, али крађе не престајаху.

Из многобројних рапората нишког начелства о извршеним крађама, ми овде бележимо само оне које су у вези са кривцима ове индивидуе:

Септембра 2 пр. год. око 8 сати у вече непознати крадљивци увукли се у кућу Јордана Поповића, бакалина у Јагодин-мали а тутора цркве Св. Пантелеја, обили му врата од собе и из ормана узели плехану кутију са 400 дин. црквеног новца у њој, и три пара кључева од црквених каса, испод кревета једне нове ципеле и са ексера на зиду један револвер.

Преко ноћ између 20 и 21 октобра пр. год. извршена је на опасан начин крађа Браћи Крстића, терзијама у нишкој главној чаршији. Крадљивци су обили дућанска врата из авлије и похарали еспап и новац из чекмецета.

Ноћу између 19 и 20 децембра исте године извршена је похара Тодору Танићу, кмету нишке општине. Крадљивци су прескочили зид, ушли у авлију Танићеву и из ове ушли у две крајње собе, ушли су кроз зид, који су провалили, а у велику собу кроз прозор који су отворили пошто су једно окно исекли дијамантским каменом. Похара је извршена у таквој тишини, да ташта Танићева, која је спавала са децом, ништа није чула, и ако је била у кујни између соба из којих су лопови ствари износили.

Ноћу између 27 и 28 децембра извршена је велика похара Михаилу Вачићу, трг. такође у главној чаршији. Крадљивци су из авлије дућанске провалили дебео зид, ушли у дућан, бушили касу, и кад нису могли на тај начин доћи до плена, они су однели велику количину разнога еспапа.

Од прве крађе протекло је равно годину дана. Чаршија је већ и заборавила за њих. Само су још оштећени памтили а полиција непрестано безуспешно трагала. — — — — —

Једног овогодишњег септембарског дана, жена Цветка Х Јовановића, кубецкије из Ниша, поче по мали да се хвали, како јој је добри муж купио бунду.

Од уста до уста па глас о новој бунди „газда“ Цветкове „домаћице“ допре и до кмета Танића, који одмах дође на једну оригиналну, али правилну мисао, да ће та бунда бити купљена у дућану без газде. И збиља, Танић једног дана упаде у кућу и поред бунде нађе масу покрадених ствари његових, Вачићевих и др.

То је овај исти чију слику доносимо. Стављен под кривичну истрагу, у притвор и оков, он је с почетка одрицао кривицу, наводећи да је ствари купио од непознатих лица за 120 динара, али доцније, немаде куд, већ признаде све четири крађе. Али, да би га постигла лакша казна, он је показао као главне кривце Дину Димитријевића „црног“, пиљара и Јована Цанића званог „Коњара“, цамбаса, оба из Ниша, а за себе је казао да је само стражу чувао приликом похара. „Ја сам ишао само на паре и скупоцене ствари а не и на еспап“, изговарао се Цветко код власти!

Он је родом из Призрена, има му 28 година, раста средњег, по изгледу слабуњав. До сада није осуђиван, али је двапут био под судом, први пут 1897 због крађе 500 динара на спавању своме другу Атанаску Стојковићу из Д. Трнавe, а други пут 1898 год. због прављења лажног новца.

По овом последњем делу још није суђен. Кад то буде ми ћемо — добротом г. Мил. К. Јовановића, писара начел. нишког, који нам је и ове податке прибрао — донети слике са описом и његових саучасника „Црног“ и „Коњара“.

Т Р А Ж И С Е

Милан син Светозара Матејића и Драгољуб син Уроша Марковића, обоје из села Јагњила (ср. јасенички) 13 прошлог месеца отишли су од куће, незнано где. Обоје су вршаци — имају по 16 година и писмени су. Милан је стаса средњег, плав, на левом образу има младеж. Од одела: гуњ и фермен од сукна, гаће и кошуљу, на глави фес, на ногама црвене опанке чарапе и дизлуке. Драгољуб је стаса средњег, плав, од одела има гуњ и фермен од сукна, грудњак од материје, кошуљу и гаће од тежињавог платна; на ногама грађене опанке, и шарене сељачке чарапе. Начелство окр. подринског актом Бр. 20298. моли све полиц. власти да отумаране потраже и нађене њему спроведу, ради предаје родитељима. УБр. 29112.

Дамњанка жена Петра Ђ. Боцокића, тежака из Породица, напустила је овог мужа Петра и отумарала незнано где. Начелник ср. моравског актом Бр. 16667. моли полицијске власти, да именовану Дамњанку потраже и њему спроведу; да би се иста могла предати мужу на продужење брачног живота.

Добривоју Пејчиновићу, из Д. Бејаштице (ср. прокупачки) 15 пр. месеца, дању, нестала је са наше једна крава, длаке жуто-плаве, криласта, на репу китаста, матора 6 година, са жигом Е/2. Начелство окр. топличког актом Бр. 9979 моли, да се о проналаску краве извести.

Настас Најдановић, шегрт из Београда, пресудом Апелац. суда од 12 септембра о. г. Бр. 3374. која је и извршном постала, осуђен је због лаке повреде тела на 10 дана затвора. Пошто се над Настасом пресуда није могла извршити, јер се није могао пронаћи, то Управа града Београда актом Бр. 25447 позива полицијске власти, да Настаса пронађу и њој стражарно спроведу.

Миливоје Марковић, калфа абациски, родом из Београда, пресудом Апелац. суда од 31 маја о. г. Бр. 2469. која је и извршном постала, осуђен је због дела из § 102 крив. зак. на један месец затвора. Како се Миливоје није могао пронаћи, да се издржању осуде подвргне, то Управа града Београда актом Бр. 25206 моли све полиц. власти, да именованог потраже и нађена њој стражарно спроведу.

Мојсило Милованчевић, бив. чувар осуђеника при топчидерској економији, због дела из § 99. крив. зак. пресудом Апелац. суда од 13 јуна о. г. Бр. 2734. која је и извршном постала осуђен је на 20 дана затвора. Мојсило се ни до данас није могао пронаћи, да се издржању осуде подвргне. Управа града Београда актом. Бр. 24571. позива све полиц. власти да Мојсила потраже и нађени да се њој стражарно спроведе, ради извршења пресуде.

ПРОГЛАШЕНИ ЗА ХАЈДУКЕ

Милош и Миленко, синови **Боје Бојовића**, Црногорци из Сијерине, среза јабланичког, који су се одметнули испред власти, нису се предали у остављеном им року од 15 дана, по позиву округа врањског Бр. 15369. у „Срп. Новинама“ од 31 октобра ове год. Бр. 244. с тога исто начелство актом од 26 ов. мца. Бр. 19482. а на основу постојећег закона оглашава их за хајдуке и објављује: да је свакоме слободно убити их.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА.

Ђорђе Александровић, из Високе бив. 20-годишњи робљап, који је летос помилован и пуштен у слободу, има да издржи 5 година полиц. надзора, који је и почео издржавати код начелства окр. ужичког, па је побегао. Њему је 32 године, црноаљаст, висок, дежмекаст, бркова црних, браде и косе црне; одевен у кошуљу и гаће, опасан једним широким — шареним појасом, а на глави шајкачу од суро-затворене чохе. Начелство окр. ужичког актом Бр. 17976. моли полиц. власти, да Ђорђа потраже, па ако исти има уредно занимање, подвргну издржању полиц. надзора, или начелству стражарно спроведу. УБр. 29347.

Васа Буљугић. — Овако млад, од својих 15 година, али већ префињени лопов. Васа је до сада кажњаван од београд-

ске полиције небројено пута за иступне крађе, које обично врши дрско у сред дана из радњи или других јавних места.

Он је комотно могао украсти испред дућана у кнез Михаиловој улици, где је преко дана жив саобраћај, капут, који је изложен ради продаје; смело се увукао у једну ситарницу на Зеленом Венцу и неколико сита украо.

Отац његов, гледајући да га од зла спасе, израдио му је место у фабрици Монопола дувана, где је био ученик машински, ну и ту је своје учење завршио крађом метала из радионице.

Све ово, што испричасмо и још друго што шта, извршио је Васа у овој и прошлој години.

Пролетос је нашао неколико мангупчића, које је дресирано за свој посао, и са њима вршио извесно време на опасан начин крађу сувих шљива из антрпота на овдашњој железничкој станици.

Са задње стране магацина поткопали су зид и увлачили се унутра, те су из њихових кради суву шљиву, па је код неколико трговаца у сарајев. улици продавали.

Ова крађа, када је ухваћена, повукла је пред кривични суд читаву поворку људи, који су били и осуђени, а Васа као малолетан, осуђен је био на пола године затвора, који је већ и издржао.

Сава се налази у Београду, врло је умиљат у понашању, те лако може да придобије човека, за то га се треба чувати.

ПОТЕРА

Лука Марковић и **Јован Костољанин**, први по занимању калфа молерски, а други калфа обућарски, обојица родом из Београда, редови — регрути VII пешадиског пука побегли су из команде. Командант VII пуков. окр. команде моли све полиц. власти да се именовани потраже и нађени њему стражарно спроведу. УБр. 29336.

Јован С. Димитријевић, родом из Земуна, по занимању столар, редов VII пешад. пука побегао је из команде. Командант VII пуков. окр. команде моли, да се Јован пронађе и њему стражарно спроведу. УБр. 29337.

Раде — Сава — Ј. Николић, циганин — цамбас из Мишленовца, решењем првост. суда пожаревачког Бр. 45557, стављен је под поротни суд, а по проналаску и у притвор, због крађе коња Милану Томићу из Лучице. Он се налази у бегству. Њему је 40—46 година, црномањаст, бркова средњих и црних, носа право — великог, обријан, стаса обичног. Ожењен је, има жену и деветоро деце. Пожаревачки првост. суд моли полиц. власти да Рада — Саву, потраже и нађеног њему стражарно спроведу с позивом на горњи број. УБр. 29297.

Војислав Н. Тијанић, родом из Београда, редов пиротехничке чете у Крагујевцу, побегао је 8 пр. месеца из команде, однев том приликом и држ. ствари: копоран, једне чакшире, једну капу шајкачу, оковратник, пар преобуке, пар чизама и један нож белгиски са опасачем и виском. Командант VII пуков. окр. команде актом Бр. 13415 моли, да се Војислав потражи и нађен њему стражарно упути. УБр. 29335.

Непознати крадљивац ноћу између 22 и 23 ов. месеца увукао се у стан г. Павла Стефановића, олд. пензионера, који станује у Ломиној улици бр. 35, па покрао и однео: једну ешарпу са епалетом (пешачка); једне парадне еполете (пешачке) са по 4 звездице; једне панталоне (пешачке) нове; 6—8 пари манжетна половних; 6 комада цених марама; 1 калпак официрски нов од астрогана изнутра са црном поставом од платна; 4 пара веша, 4 пара вунених чарапа; 1 куфер ручни од оксфорта бео са плавим пругама; белешке из стратегије писане

руком; белешке из науке о оружју; 2 шешира (један црни, а један зимњи) нова; 1 капут браун, вунени, полован, 1 зимски детињи капут и кишобран нов; — све у вредности 226-50 динара. Управа града Београда моли све полицијске власти за тражење покрађе и крадљивца и да јој се по проналаску спроведе с позивом на Бр. 28969.

Мијајло син Богдана Дилошевића из Сибнице (ср. моравског), слуга Милутина Марковића теж. из Баничине, побегао је ноћу између 13 и 14 прошлог месеца, од свога газде незнано где. Мијајло је том приликом украо и неке ствари, па однео собом. Њему је 17 година, стаса средњег, лица округлог, плав, очију зелених, косе смеђе, уста малих. При себи има и буквицу. Начелник ср. јасеничког моли, да се Мијајло пронађе и њему спроведе с позивом на Бр. 20306 УБр. 29112.

Јован Стевана Димитријевића, родом из Београда, редов 2 чете 25 батаљона III пешад. пука, побегао је 15 прошлог месеца из команде, па се ни до данас није вратио. Моле се полицијске власти да именованог бегунца потраже и нађена команди спроведу с позивом на Бр. 8365. УБр. 28866.

Светозар Бошковић, по занату јорганџија, док је радио у Шапцу у дућану Симе Полићевића, трговца тамошњег, извршио је неколико превара тиме, што је покупио капаре од људи на име израде јоргана, па побегао. Начелство окр. подринског актом Бр. 18688 моли, да се Светозар потражи и нађен њему стражарно спроведе. Њему је 28 година, раста средњег, очију плавих, бркова риђих, браду брија. УБр. 29103.

Непознати допов, ноћу између 24 и 25 пр. месеца на опасан начин извршио је крађу у новцу, из столске фијоке канцеларије фабрике шећера и однео 3059-10 дин. и то: (две свеске у банкнотама од по 1000 дин. у свакој а са завитком Браће Андрејевића и 1000 динара у сребру, у једној кеси; — и 59-10 дин у сребру и никлу. Управа града Београда моли полицијске власти за трагање. А у случају проналаска крадљивца јој се има спровести с позивом на Бр. 29222.

Петар Јањић, бив. слуга, родом из Крушевца, оптужен је код начелника ср. беличког, што је ноћу између 1 и 2 августа о. г. удешеним кључем отворио врата на соби Ленке Барутлићке из Јагодине и из исте украо 1 женски сат — златан са ланцем, једну банку од 10 динара и 1 револвер од већег калибра са кожном футролом, и по извршеној крађи побегао. Пера је средњег раста, стар 19 година, науснице су га тек нагариле — без браде, у лицу плав, очи буљасте Од одећа имао је капут жућкаст од штофа, панталоне од материје; — на глави шајкачу. Начелство окр. моравског актом Бр. 15098, моли, да му се Петар по проналаску стражарно спроведу. УБр. 29198.

Коста Цветковић, из Туреке, слуга Петра Јеремића тежача из Ћуприје пре неколико дана напустио је свога газду и побегао незнано где. Њему је 21 година, стаса високог, косе црне, образа дугих, чеља обична, бркова малих. Начелство окр. моравског актом Бр. 15238 моли полицијске власти, да именованог потраже и нађена њему спроведу. УБр. 29198.

Непознати крадљивац ноћу између 24 и 25 прош мца. украо је две кобиле (Грујици Павловићу и Тимотију Јевтовићу из Мојсиња) из штале Радована Јовановића из Мојсиња. Грујичина кобила матора је 8 година, на врату има жиг В., у обе леве ноге путаста, на челу цветаста. Тимотијева кобила матора је 11 година, длаке доратасте, на врату има жиг В., на челу цветаста, на гробу има белегу малу. Начелство ср. љубињског актом Бр. 12826 моли полицијске власти да му крадљивца и покрађу у случају проналаска стражарно спроведу УБр. 29256.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Г. Јован Спасић, начелник среза поцерског верио се са г-ђом Јулком, ћерком г. Саве Р. Тошковића, трговца из Шапца. Честитамо.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Уредник нашега листа вратио се с пута. На многа питања што се од уредништва очекују одговориће се у идущим бројевима.